

NV480482

Koridón

15. 4. 92

fa

STRANA 3

Alexander Dubček: Prekonal som veľký oblúk

Potrebuje Slovensko prezidenta?

Neďávny vstup Alexandra Dubčeka na slovenskú predvolebnú politickú scénu nesporne zvýšil záujem o tohto politika, zatiaľ jediného medzinárodne „konvertibilného“ (čiže „voľne zmeniteľného“, veľmi známeho) Slováka. Jeho posun na post predsedu Sociálnodemokratickej strany na Slovensku (SDSS) má za sebou zrejme aj silné medzinárodné pozadie – sociálna demokracia má totiž vo vyspelej Európe významné pozície. A. Dubček síce na tradičnom „slobodnopiatkovskom“ stretnutí 13 (novinárov) + 1 (politik) v bratislavskom Café Danubius povedal, že nemôže komentovať kolujúce chýry o svojom blízacom sa zvolení za podpredsedu Socialistickej internacionály, ale zároveň sa netajil tým, že sa usiluje získať čo najväčšiu podporu z tejto strany. A keďže Dubček je Dubček, jeho slovo určite ľahko dôjde až do sociálnodemokratického neba a z tohto mračna pred voľbami na Slovensku ešte určite významne zaprší.

Odpovede predsedu Federálneho zhromaždenia však prítomných novinárov podľa všetkého príliš neoslňali. Zvrchovanosť podľa neho nie je kategóriou, ktorá by mala byť v rozpore so spoločnou štátnosťou (čím je v jeho ponímaní výlučne univerzálne zakladadlo zvané federácia), zvrchovanosť vraj možno prejavíť rôznym spôsobom, federáciu musíme postaviť na nové základy a tak ďalej. Trebný postreh Igora Cibulu, ktorý A. Dubčekovi prečítal z programu sociálnej demokracie („Sme za plnú suverenity a zvrchovanosť SR...“) a spýtal sa ho, či budú poslanci jeho strany po voľbách hlasovať za zvrchovanosť, sa tak minul účinkom.

Rovnako rozporuplne reagoval predseda FZ aj na otázky týkajúce sa prijatia plnej ústavy SR s funkciou slovenského prezidenta.

Povedal: „Myslím si, že vo svete sa preukázalo viac životaschopné to, čo potvrdzuje parlamentnú demokraciu, a nie prezidentský režim...“ Zrejme pozabudol, že samotná existencia funkcie prezidenta ešte automaticky neznamená prezidentský režim – ten predsa nemáme ani teraz, hoci ČSFR prezidenta má. Prezidentský režim by sme mali až v prípade, keby prezident získal silnejšie kompetencie ako parlament. Očividne lepšou parketou pre A. Dubčeka bol lustračný zákon, ktorý – ako je známe – odmietol podpísať a ktorý aj teraz tvrdo kritizoval. Pripomenul, že podľa tohto zákona by ho: „... nemožno sta- rosta mesta menovať ani vedúcim bytového odboru...“ Naozaj pekná ilustrácia logiky, podľa ktorej postupujú naši premúdry zákonodarcovia. A. Dubček sa na

viaceré otázky vyjadril aj k možným kombináciám povolebnej koalície SDSS – s HZDS, s KDH, či so SDL. Za všetky jeho odpovede stačí pointa – koalícia sa začne formovať až na základe nezvratnej, konkrétnej situácie po voľbách, a preto sú terajšie úvahy zatiaľ predčasné.

Keď sa chvíľami prešlo do osobnej roviny, A. Dubček sa vyznal: Prekonal som v živote veľký oblúk... Niečo podobné hovoril aj na neďávnom zjazde svojej strany: Robotnícke hnutie prekonal veľký oblúk... V rámci tohto veľkého oblúka sa A. Dubček zjavne nedokáže ani dnes ubrániť značnej poplatnosti názorom spred 20 rokov, čo aj sám viackrát nepriamo naznačil (už v 68. roku sme uvažovali, ako postaviť federáciu na

nové základy, a tak ďalej). Aj preto bola pre mňa osobne najsilnejším momentom chvíľa, keď sa odhodlal odpovedať na azda najťažšiu otázku. Miroslav Janek mu pripomenul, že postoj prezidenta V. Havla k nemu je prinajmenšom čudný, a spomenul aj chvíle, keď ho v Prahe potupne nepustili k mikrofónu. Otázka znela: V čom spočívajú korene takéhoto obratu vzťahu k vám? Po dlhšom mlčaní A. Dubček s náznakom roztrpčenia odpovedal: „Zrejme sa mnohé na politickej scéne zmenilo, na mnohé si neviem odpovedať, nejako sa miešali karty a hra vždy nebola taká, ako by mala byť, niekde sa niečo deje, lebo sa udialo...“ Teda – nejasný pocit krivdy, neprávosti a možno i neschopnosť či nechť pripustiť si odpoveď na túto otázku pred samým sebou.

Tá odpoveď je totiž naozaj trochu smutná, ale jednoduchá. Alexander Dubček práve končí svoju Pražskú jeseň v pomeroch, kde sa za posledného štvrtstoročia vzťah ku Slovensku a jeho politikom neposunul hádam vpred ani o milimeter. Jediné, čo v tejto súvislosti so sebou odniesla rieka času, je politický zenit Alexandra Dubčeka.

JERGUŠ FERKO

Fotografia: JÁN LUKY